

*Vaihtoehtoja uudeksi
kestävän kehityksen
toimikunnan toimintamalliksi
13.12.2012*

Gaia Consulting Oy

Sanna Ahvenharju, Mikko Halonen, Erkkä
Ryynänen, Alina Pathan

Sisältö

- Taustoja mallien kehitykselle
 - Lähtökohtia uuden mallin valintaan
 - Yhteiskuntasitoumuksen ja tulevan toimintamallin tavoitteet
- Mallien analyysikehikko ja uudet ehdotukset
 - Toimintamallien ominaisuuksia
 - Alkuperäisten vaihtoehtojen analyysi
 - Kolme uutta mallia ja bonus
 - Tarvittavat tukitoiminnot

Taustoja mallien kehitykselle

Lähtökohdat 1/2

- Kestävä kehitys on monella tavalla valtavirtaistunut, esim.
 - PLM Keke strategia ja sen jalkautus
 - Ilmastopaneeli
 - Green growth
- Olemme silti vielä kaukana kestävästä kehityksestä
 - Keken edistäminen on edelleen relevantti ja keskeinen tavoite
- Keken edistäminen on kaikkien tehtävä
 - Erityisesti valtionhallinnon, asiantuntijoiden, tutkijoiden...

Lähtökohdat 2/2

- Nyt kaivataan
 - Koherenssia lisää, ristiriitaisuuksien poistamista
 - Uudistumista ja uusia ajatuksia
 - Tiiviimpää ohjausta ja seuranta
 - Lisää konkretiaa tavoitteisiin ja toimintaan
 - Priorisointia ja rajausta käsiteltäviin asioihin
- Mutta: Kaiken keke toiminnan koordinointi ja seuranta ei enää päätehtävä
 - Keskitytään siihen, mitä ei jo muuten tehdä

Yhteiskuntasitoumus

- Sisältää vision, kärkiteemat, strategiset tavoitteet, seurantatyökalut
- Linkittää Suomen toimet kansainväliseen kehitykseen
- Tärkeää priorisointi, rajaukset, konkretia
- Esimerkiksi
 - Kaksisivuinen päädokumentti, lisäksi joitain taustoittavia sivuja
 - 4-5 valittua kärkiteemaa, joihin keskitytään
 - Valitaan kärkiteemoiksi aiheita, jotka muuten jäisivät vähälle huomiolle

Tulevan toimintamallin tärkeimmät tavoitteet

1. Edistää ja seurata yhteiskuntasitoumuksen toteutumista
2. Herättää tulevaisuuteen katsovaa keskustelua kestävästä kehityksestä ja tuoda uusia näkemyksiä
3. Tukea eri toimijoiden ja prosessien keskinäistä koordinaatiota yhteiskuntasitoumuksessa valittujen keihäänkärkien osalta
4. Tukea eri toimijoiden verkostoitumista ja tiedonvaihtoa

Analyysikehikko ja ehdotukset uudeksi malliksi

Toimintamallien ominaisuuksia

- Tiivis kytkentä hallintoon
- Laajasti eri tahoja osallistava
- Uutta ideoiva ja aloitteita tekevä (ulkopuolista näkemystä, ei liian arvovaltainen)
- Keskusteleva ja konsensushakuinen (monta osapuolta, dialogi mahdollista)
- Osallistujia sitouttava (vaatii osallistujilta panosta)
- Syvällisesti asioita pohtiva (aikaa keskustelulle, pienempi ryhmä)
- Koordinaatiota ja koherenssia kasvattava (keinoja ohjata eri toimijoiden toimintaa)
- Toimeenpaneva (päätösvaltaa)

Alkuperäisten vaihtoehtojen vertailua

	Hallinnon ja tutkijoiden toimikunta	Asiantuntija-vetoinen paneeli	Neuvoa-antava laajapohjainen toimija	Hallinto-pohjainen toimikunta	Nykymalli
Tiivis kytkentä hallintoon	+	-	-	+	+
Laajasti eri tahoja osallistava	-	-	+	-	+
Uutta ideoiva ja aloitteita tekevä	+	+	+	-	-
Keskusteleva ja konsensushakuinen	-	-	+/-	-	+
Syvällisesti asioita pohtiva	+	+	-	-	-
Osallistujia sitouttava	-	-	+/-	+	+
Koordinaatiota ja koherenssia kasvattava	-	-	+/-	+	+
Toimeenpaneva	-	-	-	+	+

Kestävän kehityksen unilukkari – kansalaiskeskustelun foorumi

- Osallistajat

- Kaikki nykyiset tahot, lisäksi mediavaikuttamisen osaajia

- Toimintatapa

- 2-3 teemoittaista kokousta vuodessa, joissa seurataan yhteiskuntasitoumuksen toteutumista ja etsitään uusia näkökulmia kekeen
- Kansalaistapahtumia ja teemaseminaareja
- Aktiiviset verkkosivut ja sosiaalisen median hyödyntäminen yhteiskuntasitoumuksen seurannassa

- Kohderyhmä/vaikuttamisen kanava

- Media, kansalaiset, julkinen ja yleinen mielipide, poliitikot

- + Tiivis kytkentä hallintoon
- + Laajasti eri tahoja osallistava
- + Uutta ideoiva ja aloitteita tekevä
- + Keskusteleva ja konsensushakuinen
- Osallistujia sitouttava
- Syvällisesti asioita pohtiva
- Koordinaatiota ja koherenssia kasvattava
- Toimeenpaneva

Kestävän kehityksen vahtikoira – riippumaton verkosto

- Osallistujat
 - Kaikki nykyiset tahot paitsi ei hallinnon edustajia
 - Lisäksi median edustajia, tutkijoita, ym.
- Toimintatapa
 - Ydinryhmä, n.10-15 henkeä, joka seuraa aktiivisesti yhteiskuntasitoumuksen toteutumista ja tekee ehdotuksia parannuksista
 - 1-2 seminaaria vuodessa laajalla kokoonpanolla
 - Resursseja tilata selvityksiä ja raportteja
 - Sihteeristö Sitrassa
- Kohderyhmä/vaikuttamisen kanava
 - Media, poliitikot, hallinto, julkinen ja yleinen mielipide

- Tiivis kytkentä hallintoon
- + Laajasti eri tahoja osallistava
- + Uutta ideoiva ja aloitteita tekevä
- Keskusteleva ja konsensushakuinen
- + Osallistujia sitouttava
- + Syvällisesti asioita pohtiva
- Koordinaatiota ja koherenssia kasvattava
- Toimeenpaneva

Kestävän kehityksen hybridi - asiantuntemusta ja toimeenpanoa

Malli 3

- Osallistujat
 - Kaikki nykyiset toimikunnan tahot, lisäksi erillinen asiantuntijaneeli, jonka jäsenet vaihtuvat teemojen mukaan
- Toimintatapa
 - Toimikunnan kokouksia puolivuositain, käsittelevät kerrallaan yhtä YS kärkiteemaa
 - Eri tahot raportoivat toimiaan yhteiskuntasitoumuksen edistämiseksi
 - Asiantuntijaneelilta policy brief jokaiseen kokoukseen - uusia näkökulmia ja ehdotuksia
- Kohderyhmä/vaikuttamisen kanava
 - Päätöksentekijät, hallinto, mukana olevat toimijat

+ Tiivis kytkentä hallintoon
+ Laajasti eri tahoja osallistava
+ Uutta ideoiva ja aloitteita tekevä
+ Keskusteleva ja konsensushakuinen
+ Osallistujia sitouttava
- Syvällisesti asioita pohtiva
+ Koordinaatiota ja koherenssia kasvattava
+ Toimeenpaneva

Kestävän kehityksen kabinetti

– talousneuvostosta kekeneuvosto

- Osallistujat
 - Talousneuvoston nykyiset edustajat, lisäksi kansalaisjärjestöjen sekä ympäristöjärjestöjen edustus
- Toimintatapa
 - Neuvosto jatkaa toimintaansa kuten tähänkin asti, mutta ottaa keskusteluissa enemmän huomioon kestävän kehityksen teemoja
 - Sihteeristöön kestävän kehityksen osaajia
 - Yhteiskuntasitoumuksen seuranta?
- Kohderyhmä / vaikuttamisen tavat
 - Poliittisen keskiön laajentaminen talouspolitiikasta kekeen

Uuden toimintamallin tukitoiminnot

- Sihteeristö VNK:ssa (paitsi vahtikoira-malli)
 - 2 henkeä ja avustaja
 - Tukea rotaatiolla eri ministeriöistä. Esim. sitoumuksessa voisi olla vastuuministeriöt kärkiteemoittain. Verkkosihteeristöllä rooli tässä.
- Monipuoliset verkkosivut
 - Tukevat yhteiskuntasitoumuksen julkista ja toimijoiden keskinäistä seuranta
 - Mahdollistavat keskustelun verkossa ja sosiaalisen median hyödyntämisen

Muita huomioita

- Luotavassa mallissa on tärkeää joustavuus ja muunneltavuus, jotta sitä voidaan tarpeiden mukaan käyttää useampiin tarkoituksiin
 - Esim. kaikki mallit (paitsi bonus) soveltuvat myös YK- prosessien kansalliseen valmisteluun
- Pääministerin mukanaololla suuri symbolinen merkitys